

Strategi för kommunens krisberedskapsarbete 2023-2027

Bilaga 2 – Process för risk- och sårbarhetsanalys

Gäller för: Samtliga nämnder, verksamheter och bolag

Antagen av Grästorps kommunfullmäktige 2023-12-11

Inledning

Samhället i stort måste kontinuerligt arbeta förebyggande och förberedande för att kunna hantera en allvarlig händelse eller kris. Det förebyggande arbetet börjar med att identifiera de hot och risker inom samhällets olika nivåer som bedöms kunna leda till allvarliga händelser eller kriser. Det finns flera olika metoder för att identifiera sådana händelser och kritiska beroendeförhållanden. I Sverige har risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) fått en framträdande roll eftersom kommuner, landsting, länsstyrelser och övriga statliga myndigheter enligt lag ska upprätta sådana. I denna bilaga redogörs för kommunens risk- och sårbarhetsprocess.

Process för risk- och sårbarhetsanalys

För att få in en tydlig metodik i risk- och sårbarhetsanalysprocessen valdes Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) modell för risk- och sårbarhetsanalys (FORSA-modellen) ut. Modellen har utvecklats av FOI på uppdrag av Stockholms stad och är en kombination av en scenariobaserad och en systembaserad metod. Den ska medverka till att samtliga delar av kommunen får en samsyn om läget men också tillhandahålla faktabaserade beslutsunderlag för åtgärder samt stödja ansvarstagande och initiativ. Arbetet börjar med en systembeskrivning av verksamheten som ska redogöra för de aspekter som är särskilt skyddsvärda, dvs. verksamhetens prioriterade åtaganden samt kritiska beroenden. Sedan används riskscenarier för att analysera sårbarheten i de kritiska beroendena och därmed de prioriterade åtagandena. Scenarier är en naturlig utgångspunkt för mer detaljerade analyser och resultatet leder fram till förslag på åtgärder som gör verksamheten mer robust och bättre på att hantera kriser.

Arbetet är baserat på följande utgångspunkter:

- En organisation består av en eller flera (del)verksamheter.
- Verksamheterna har prioriterade åtaganden.
- Varje prioriterat åtagande behöver ett antal kritiska beroenden. Beroendena kan vara interna eller externa.

En riskkartering bestående av fem riskgrupper med sammanlagt 32 olika risker går igenom på enhetsnivå inom kommunen där utgångspunkten under tillfällena är, hur påverkar typhändelserna den egna verksamheten? Detta görs genom att enheterna bedömer påverkan på verksamheten utifrån en färgindikationsskala bestående av ingen påverkan (grön), måttlig påverkan (gul), betydande påverkan (orange), allvarlig påverkan (brun) och kritisk påverkan (röd).

Naturolyckor och extrema väderhändelser	Andra olyckor	Teknisk infrastruktur och försörjningssystem	Antagonistiska hot och social oro	Sjukdomar
1. Värmebölja	10. Anläggningar med hantering av farliga ämnen	18. Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem	26. Hot och pågående dödligt våld	31. Epidemi/pandemi
2. Torka och vattenbrist	11. Farligt gods	19. Störningar i livsmedelsförsörjningen	27. Terrorism/våldsbejakande extremism	32. Epizooti och zoonos
3. Storm	12. Allvarlig händelse i publikt område	20. Störningar i finansiella system	28. Social oro	
4. Snöoväder	13. Stor trafikolycka (tåg/väg/flyg/båt)	21. Störningar i elförsörjningen	29. Subversiv verksamhet	
5. Översvämning	14. Brand i särskilda objekt	22. Störningar i elektroniska kommunikationer	30. IT-attacker*	
6. Skyfall	15. Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen	23. Störningar i värmeförsörjningen		
7. Ras och skred	16. Dammbrott	24. Störningar i drivmedelsförsörjningen		
8. Skogsbrand	17. Kärnteknisk olycka	25. Störningar i transporter		
9. Åska				

Exempel på riskkartering

Diskussionerna och värderingarna som fördes under tillfällena har även varit grund för identifiering av verksamhetens kritiska beroenden. Ett kritiskt beroende är ett beroende som är avgörande för att verksamheten ska kunna fungera. Det karaktäriseras av att en störning i en levererande verksamhet snabbt och varaktigt försämrar funktionen hos den beroende verksamheten. Här identifieras även den maximalt tolerabla avbrottsperioden för processen innan påverkan blir för stor för verksamheten.

Kritisk process	Beskrivning	Maximal tolerabel avbrottsperiod för processen	Påverkan på verksamhetens funktionalitet Sommar	Maximal tolerabel avbrottsperiod för processen	Påverkan på verksamhetens funktionalitet Vår/höst	Maximal tolerabel avbrottsperiod för processen	Påverkan på verksamhetens funktionalitet Vinter	Konsekvensbeskrivning	Kommentar
		X timmar	Nivå	X timmar	Nivå	X timmar	Nivå		

Mall för kritiska beroenden

Slutligen identifieras och värderas åtgärder som kan stärka verksamhetens krishanteringsförmåga som resulterar i åtgärdsförslag och händelsekort för hantering av specifika händelser.